

SĂMÂNȚA CU ROD ÎNSUTIT

Volumul de poezii al lui Dumitru Găleşanu, *Emoții în multivers / Emotions into Multiverse* (Ed. Tracus Arte, București, 2010, 502, pp; prefață de Grațiela Popescu) este un exercițiu reușit de reflecție existențială exprimată prin mai multe tipuri de discurs: filosofic, teologic, simbolico-mitologic, romantic, poetic, evident, și chiar didactic.

Reflecția existențială se constituie într-un fel de pelerinaj către „dincolo”-ul esențial al lucrurilor. Autorul face investigații metafizice la care-l invită pe cititor să participe, fără pretenția de a elucida taina lumii, ci numai de a o indica, și astfel de a o aprofunda, cum ar zice Blaga.

Sensul eternității este ceea ce trece prin poezia acestui volum de la un capăt la celălalt, ca și cum poetul ar vrea să demonstreze: *homo capax infiniti* și ca și cum în loc de heideggerianul *Sein zum Tode* poetul propune, de fapt propovăduiește: *Sein zum Leben*. Spun aceasta deoarece Dumitru Găleşanu nu-și reduce reflecția metafizică la un discurs asupra cosmosului, asupra lucrurilor, ci îl extinde, și încă mult, asupra persoanei. De fapt sinele „personal” este unul din marile leit-motive ale poeziei sale.

În poemul *Autoportret* care deschide volumul, Dumitru Găleşanu declară convins nașterea Eu-lui: „din triunghiul gândului/ Eu, răsărit în infinit”. Bineînțeles că triunghiul trimite la Dumnezeu treimic al cărui chip eul îl poartă.

Dar deși triunghi, poate echilateral, gândul este menționat, ceea ce trimite la Logosul divin, Cel prin care toate s-au făcut, potrivit prologului extraordinar al Evangheliei după Ioan. Cât privește răsărirea, nașterea infinită, aceasta este o cugetare îndrăznească cam de genul uneia pe care o dezvoltam și eu în volumul meu de debut, într-un poem unde spuneam: „De-acum să mor nu se mai poate/ Cuvântul pe cuvânt nu-l scoate”.

Inventariind toate referințele poetului despre „sine”, despre sinele persoanei, - nu poți să nu te gândești la volumul Luciei Olaru Nenati, *Singur, sinele meu*, o pledoarie strălucită în favoarea ideii că omul este capabil de infinit, că are vocația infinitului, că universul este făcut să fie umanizat de sinele uman, adică să devină un fel de macro-anthropos, după cum spun Sf. Părinți ai Bisericii creștine.

Așa stau lucrurile și la Dumitru Găleşanu. Iată câteva din multele exemple semnificative: „Eu/ risipindu-mă-n Sine/ prin Sine” (*Autoportret*); „Eu însumi/ înaintând/ spre locul/ în care mă aflu/ de veci/ risipit în azur/ și pe Cale mereu/ de „a fi”/ întru Sinele pur” („*A fi*”-„*a gândi*”); „În timpul arhaic/ și din adânc de Sinea sinelui/ spre care/ senin/ eu mă-ndemn a pătrunde”... (*Emoții în Multivers*); „...el revelându-și/ ființa-lipsită-de-Ființă/ nedespărțită în Sine de sinea/ prin în-Ființare” (*Logos-ul Ființei*). Se vede numai și de aici că dincolo de jocul cu conceptele metafizice în sensul unui joc de cuvinte a căror semnificație trebuie ghicită, poetul călătorește pe tărâm teologic, legând existența dimensiunii celei mai intime și profunde a ființei umane de Dumnezeu, dătătorul chipului Său în actul creației omului.

Referiri la „sine” sunt multe: „sinele firii” (*A te fixa în lumină*); „A plecat/ dintru tot/ înde sine”; „eu și sinele Sinelui meu” (*Drumul de albă nea*); „... într-acest unic Eu/ ce veșnic revine/ la Sinele Său” (*Oglindiți în lumină*); „Nu aș fi mers la-ntâlnirea sinelui/ cu Sinele Înșuși/dacă nu aș fi simțit/ prin sinele Sinelui meu de(s)-finit/ că ființa a-Tot/ se unifică la

infini cu Sine...” (*Unificat cu Sine*).

Din felul cum scrie, cu litere mici sau mari când vorbește în diferite registre despre sine/ Sine, este clar că referirile sunt la dependența ființei umane de cea divină și la apropierea dintre ele, cam în felul cum spunea Fericitul Augustin că Dumnezeu este mai apropiat și mai intim mie însumi decât însuși sufletul/ Sinele meu, fapt ce se vede și dintr-o altă formulă augustiniană: „Doamne, ne-am dat întâlnire în sufletul meu. Tu ai fost prezent; eu am lipsit”.

În categoria poemelor de reflecție filosofico-teologică pe tema sinelui aș încadra și poemele de dragoste din volum, foarte multe, pentru că ele de asemenea constituie prilej de introspecție, de interogare și meditație filosofică și pentru că sinele fără iubire nu mai este ceea ce este menit să fie, adică oglinda infinitei iubiri divine prin care el însuși există, viază.

În acest context, al concretizării iubirii conștientizate filosofic în planul relației romantice, poetul declară cu infiniță tandrețe: „Oh, fără să te rănesc mi te doream/ într-un dans al simțămintelor pure/ ah, cum fremătau în mine copacii/ copacii săracii - „fără pădure” (*Eterni ca țărâna*). Sau: „și te iubesc într-un fel de jind/ ce nu am chip să-l necuprind” (*Lipit de cer*); și iarăși; „*nimic* nu-i/ de fel/ nesfârșit/ sub orizontul/ iubirii” (*Lumi nefiinde*). Este clar de aici că mesajul este despre felul cum iubirea covârșește nimicul cam așa cum spune Evanghelistul Ioan în capitolul 1 al Evangheliei sale că Iisus era lumina pe care întunericul n-a putut-o cuprinde.

Într-un alt context vorbind despre iubire autorul face o declarație și despre crezul său poetic în care definește poemul ca dor, așa cum Sf. Părinți definesc sfințenia ca dor după Dumnezeu. Zice Dumitru Găleşanu: „Și/ totuși/ e atâta durere/ în iubire/ imperiul umbrei/ curge/ alătura cu viața/ se primenește/ gândul/ își schimbă zeul fața/ Eu/ pururea/ poemul-/ un dor/ fără sfârșire” (*Poemul iubirii*). Alte versuri antologice pe aceeași temă: „Părăsind trupul iubirii/ cu aripa nezburață/ strânsă la piept...” (*Se-nzeise murind*); și încă multe altele.

Vorbind despre crezul poetic al autorului trebuie menționată aici și definiția poetului în viziunea lui Găleşanu. Într-adevăr, poetul este cel ce numește lucrurile ca și cum le-ar vedea pentru întâia oară, ca și cum le-ar boteza în apele inspirației sale recreând astfel universul într-o mișcare ce pornește din interior în afară, de la micro, la macro univers.

În poemul intitulat chiar *Poetul*, citim: „Îl vezi mereu aplecat/ asupra sensului vieții și-al sorții/ față-n față cu zeul/ mereu aplecat/ lângă rotativa timpului/ sedus îndelung și profund/ de taina iubirii și-a morții.// Poetul vine și pleacă/ sedus de fecunda realitate/ respirând adevăr în poeme/ și suferind în adânc pentru tine...”.

Un alt aspect special al reflecției despre lume și viață în poezia lui Dumitru Găleşanu îl constituie ideea de trecere paradoxal logodită cu cea a veșniciei. În acest context leit-motivul păsării, al curgerii, al zborului, mișcării, iluziei, fragilității, dar și al realității, al luminii, al firii, al ființei, al nemărginirii, al imobilității, al eului celui mai intim, imperisabil, brăzdează poezia acestui volum.

Pre-socraticii Heraclit din Efes și Parmenide din Elea îi sunt autorului filosofi de inimă. Mai multe poeme au moto-uri din acești filosofi, în alte locuri sunt menționați în texte, pe nume, sau indirect, și încă în multe altele idei din filosofiele lor sunt împletite cu cele ale autorului în discursuri sofisticate ce trebuie descifrate, studiate, înțelese de cititor, dar și în discursuri directe, explicative, cu accente de lecție ce conține informația de bază cu care autorul vrea să

rămâi după lectură.

Iată, în acest ultim sens, cum îl abordează în *Eu-L magic* autorul pe cititor: „În conștiința arhaică/ tronează Timpul sacru/ primordial/ și Sinele magic/ arhetipal/ prezent reversibil:/ cum Eu-L magic/ și destinul/ divinul/ în pura lor abstracțiune/ vor dăinui corporal/ prin ființa/ străbunilor mitici/ ca-ntr-o izbucnire/ a veșniciei furată/ de dincolo de noțiunea/ de timp și durată”.

Avem aici un alt exemplu de discurs filosofic centrat pe ideea de trecere, de fragilitate: „*E-atât de fragil/ zborul în care zburăm!*/ cânta în senin odată/ o pasăre-a cerului/ și-n cântecul ei am simțit/ o lumină-ntunecată/ cum alunga-n neștiut/ adâncul din noi/ luna și soarele/ oameni și păsări/ și clipele noastre/ de veci muritoare” (*Atât de fragil*).

Iată-l pe Heraclit declarând *Panta rhei*: „Oriunde merg/ suava lumină/ a ta/ rezistă memoriei/ tuturor lucrurilor/ prin care noi/ am curs/ amândoi/ cândva ...// Ascuns voi fi/ privirilor tale/ sub curgerea/ atotputernică/ a Timpului” (*Răniți de dor*).

Într-un alt poem heraclitian, *Relativitatea nu e ceva abstract*, ai impresia că citești un tratat de fizică: „Gravitatea nu e ceva abstract/ ajustați la inima Universului/ ea ne afectează invariabil/ gând și aripă/ clipă de clipă”, dar și de teologie: „... cum Totul e facerea însăși/ Unul-și-Același desăvârșit/ iar spiritul din Sinea ființază/ din Ființa ingenuă la nesfârșit”.

Ideea de curgere este implicit și explicit întrupată în aceea de timp. Dumitru Găleşanu dribleză abil cu aceste concepte inventând imagini poetice și filosofice de mare rafinament, ca de exemplu în poemul *Închide ochii*, unde persoană și timp sunt însoțite ca-ntr-un mariaj sacru în care timpul apare ca o entitate cu existență în sine și prin sine, întocmai ca ființa umană: „Împresurat/ de o trecere mare/ ca și cum timpul/ s-ar despărți de mine/ antum/ și dinlăuntru/ adânc/ din undele/ gândului meu/ eu/ tot mereu/ ca un Zeu/ te chem să rămâi...”.

O imagine asemănătoare, dovadă de consecvență filosofică în poezia lui Găleşanu, avem în poemul *Mai curat decât lacrima*: „La vremea când *timpul*/ în mine murea...” poem în care o altă imagine nouă, sau rară cel puțin, duce mintea cititorului spre cele înalte: „La porțile Universului/ aș fi vrut să-mi trimit inima/ și *mâna mea gânditoare*” (s.n.).

Iată-l pe Parmenide cel care leagă gândul de ființă în poemul lui Găleşanu, *Logos-ul Ființei*, poem clădit pe jocuri de concepte metafizice care provoacă la dialog și solicită lectură critică maximă: „Dar/ până nu/ ai simțit/ cum Neantul/ geamănu Ființei/ ne separă adânc/ din unica-i stare/ fără-de-stare/ te-ai așezat/ comod/ într-un/ gând/ subtil/ oarecare .../ el revelându-ți/ ființa-lipsită-de-Ființă/ nedespărțită în Sine de Sinea/ prin în-Ființare”.

Dar există și accente din Plotin: „Înainte și Înapoi/ străluminează prin noi și/ dintru noi/ prin adâncul a toate/ Înainte și Înapoi/ învăluindu-ne sublim și acerb/ întru *tot* și dintru a *tot* – până la Unu” (*Înainte și Înapoi*).

Multe din poeziile acestui volum sunt centrate pe reflecții asupra realităților concrete ale vieții cotidiene, reflecții care la rândul lor provoacă la reflecție: „... sub imperiul vast/ al acestui spațiu rarefiat/ și tot mai gol/ care ne este dat” (*Nici un cuvânt*); altele includ, aproape neașteptat definiții ale lucrurilor pe care autorul crede că trebuie să le împărtășească celorlalți, uneori într-un mod mai mult sau mai puțin didactic, dar nu lipsit de duhul poetic necesar: „Visul nu-i nimic altceva/ decât o iluzie/ proiectată din lăuntru și din afara Ființei/ în care/

Timpul însuși/ se privește adânc/ prin ochiul ochiului realității/ din genunea eternității” (*Visul*).

Titlul volumului indică dimensiunea cosmică a reflecției poetice a lui Dumitru Găleşanu. Cum am mai menționat, vorbim aici de micro-cosmos și de macro-cosmos. În ceea ce privește macro-cosmosul poetul vine cu întrebări la care uneori răspunde, alteori fără răspuns, lăsându-l pe cititor să-și încerce filosofia și imaginația, și de asemenea în alte cazuri dă răspunsuri și explicații neprovocate necesarmente de vreo anumită întrebare, doar cu intenția de împărtășire a preocupărilor interioare.

Iată-l pe poet în plină lecție de fizică și de metafizică totodată: „Ah-orbul din mine:/ m-am lepădat de cuvânt/numai să te simt la mine venind/ cu inima bătând/ ding-dang, bing-bang/ prin trupul a-Toate-ce-mi „Sunt”/ un „proton” des(s-)finit/ sub clopotul unic/ mișcare cu mișcare/ multiplicat infinit/ ”Big Bang” – „Big Bang”// În staticul firii/ din moarte/ încă ne putem trezi/ pururi mai noi/ și dintr-o dată/ din veghea luminii/ peste timp: niciodată!” (*Veghea luminii*).

Întregul volum exprimă în multiple feluri convingerile metafizice ale autorului în cadrul cărora ideea de Dumnezeu ocupă un loc central, deși voalat deseori de termeni filosofici clasici, dar și creații proprii. Când vorbește despre Dumnezeu, Dumitru Găleşanu o face cu reverența cuvenită și cu evlavie: „preabunul Dumnezeu” este numit în *Era 5*. Imaginile biblice abundă, ca și expresiile biblice: aluzia la fiul risipitor și expresia hristică „adevăr vă spun”, ideea evanghelică a iubirii aproapelui până la identificarea cu el, promovată și de Roger Garaudy care afirmă că „celălalt” este propria mea transcendență, sunt prezente la Găleşanu chiar din poemul *Autoportret* ce deschide volumul, după cum și ideea de captivitate, mântuire sau de mormânt – înviere (același poem). De la variante ale expresiei biblice „Eu sunt cel ce sunt” (în *Pia mater*), la parafraze ale expresiei crezului Niceo-Constantinopolitan (Lumină din Lumină), „mișcare din mișcare” (în *Dedat liniștii*), la ecouri din slujbele postului mare în tradiția ortodoxă, mai precis Pavcernița cu Canonul Sf. Andrei: „suflete al meu, scoală, pentru ce dormi?”, („oh, suflete al meu!” – în poemul *A te fixa în lumină*) poezia lui Dumitru Găleşanu revelează filonul creștin care o străbate, aceasta dovedindu-se astfel a fi în același timp și o mărturisire de credință.

Vorbind despre moarte, de exemplu, autorul face referire la sintagma horatiană „non omnis moriar”, dar într-o variantă încreștinată de el, din care se vede că moartea nu poate fi motiv de frică de vreme ce, cum găsim în tradiția creștină, ea este un fel de adormire, caz în care moartea nu mai este, de fapt, moarte. Iată cum original și frumos poetul zice în *Dedat liniștii*: „Și-mi pare bine să mor/ asfințind/ ca un dor/ în adevărul lumii/ ca și-ntâiul murit/ risipit peste pietre/ în mări-neuitări/ ...în tot mai departe/ ...cum aripa-mi ninsă-dalb/ ca de un vis/ prin moartea-Nemoarte”.

Unul dintre cele mai frumoase poeme ale volumului (dintre mai multe care candidează la locul întâi), acesta intitulat *Undeva*, tratează tot tema morții; iată o strofă: „Când moartea tuturor lucrurilor/ mi-a fost prezentată/ ca o grozăvie a Timpului/ ca și cum ultima cărămidă a materiei/ ar fi-n veci de veci dispersată/ iar Tot ce există s-ar des-trupa/ ca smuls de-o lume a umbrelor/ fără de sens și durată/ aș vrea să cobor din Poem/ și să plec din tot și de-odată/ într-un loc neștiut, undeva/ într-ascuns de vederile omului/ și de raza-i strivită de soare/ din neștiut-undeva/ să-i pot plânge pământul/ acestei dureri mistuitoare!”

Caracterul teologic al poeziei lui Dumitru Găleşanu este vizibil și din frecvențele incursiuni în

marile teme ale teologiei patristice cum ar fi ideea de plecare-reîntoarcere (care trimite și la eliadescul mit al eternei reîntoarceri), ca în poemul „*A fi*”-„*a gândi*” unde poetul pleacă, dar nu de tot, (ca și cum nu se moare de tot) pleacă mereu și se reîntoarce mereu: „Eu însumi/ înaintând/ spre locul/ în care mă aflu/ de veci/ risipit în azur/ și pe Cale mereu/ de-„a fi”/ întru SINELE PUR(...)”. Amintind de celebra definiție a omului dată de Meister Eckhart, potrivit căreia omul este un fenomen acustic, Găleşanu, în același poem, integrând prologul Evangheliei lui Ioan, scrie: „Mai întâi/ au fost cuvântul/ și țipătul umbrei fără contur/ înainte de-a fi ceea ce-mi sunt/ înaintând spre locul/ în care mă aflu de veci...”. Este absconsă aici ideea neo-platonică dar și gnostică a emanațiilor divine, prezentă sub forma procesiunii și returului din teologia mistică a lui Dionisie Pseudo-Areopagitul, dar și aceea a epectazei, dezvoltată în special de Sf. Grigore de Nyssa, potrivit căreia omul aflat în comuniune cu Dumnezeu tinde mereu spre Acesta, ca-ntr-un dor după creator (sfințenia este dorul de Dumnezeu) și potrivit căreia în viața viitoare, în Împărăția cerurilor această tendință, înaintare spre mai sus, mai adânc, mai frumos, nu se sfârșește niciodată, așa cum creatura nu-L poate termina vreodată de cuprins pe Creator. Sau, cum spune Sf. Grigore de Nyssa, urcarea din slavă în slavă.

Iată cum se exprimă poetul într-o versiune a acestei idei: „Urcă în mine/ un dor mai profund/ decât dorul de casă/ al celui sărman/ în țară străină” (*Cineva ne separă*); și în alta: „Zburam/ vertical/ neavând nevoie/ de nicio scară/ s-ajung la porțile cerului/ cu aripa muritoare” (*De prea mult soare*); și iarăși în poemul care sugerează ideea de epectază prin însuși titlul *Suntem pe Cale*: „Suntem/ și pururi vom fi/ în Permanență – pe Cale”.../ curgând spre Începerea Însăși”. Poetul experimentează încă de aici din această viață „ardenta nevoie de stele” (*Zbor solitar*), ceea ce explică într-un fel intuițiile sale despre Absolut și una dintre modalitățile existenței în starea de dincolo.

Tot Grigore de Nyssa, dar și lucrarea teologică anonimă *Norul necunoștinței*, vorbește despre progresul întru lumină până la întuneric, întunericul paradoxal al acesteia, adică adâncul adâncului. Spune în versiunea sa Găleşanu: „Eu: cel pus în umbră de-o lumină densă/ și tot mai rece/ în veci de veci întunecată” (*Pia mater*).

Tot în sensul experienței epectatice, ca și cum autorul își trăiește viitorul în clipa prezentă sau din viitor prezentul, acesta mărturisește în *Sub eonii cerului*: „mereu am avut nostalgia prezentului/ la nesfârșit urcând-coborând/ înaintând/ treaptă cu treaptă/ în veșnicul însuși/ clipa din urmă/ cea purea dreaptă”.

* * *

Prin volumul de față autorul îl surprinde pe cititor nu numai prin conținutul și tematicile poemelor sale, dar și prin formă în numeroase cazuri. El folosește cu îndemânare arhaisme: „au, nu voiai...” (*Am prins rădăcini*), „scoboară”, „paseri” ș.a., dar mai ales expresii vechi cu profundă semnificație teologică de genul „lumina... s-au destrămat”, sau „*mai întâi au fost cuvântul*” (s.n) în poemul „*A fi*” – „*a gândi*”. „Cuvântul” scris în formă de singular dar cu verbul la plural ca și cum ar fi și singular și plural în același timp, sugerează în mod direct dogma creștină despre Dumnezeu, unul, dar care este o pluralitate, adică treime în același timp. Și Dumnezeu este și Cuvântul (Ioan 1,1), dar El este și lumina despre care vorbește aici poetul în felul în care vorbește despre cuvânt.

În afară de arhaisme poetul creează expresii, cuvinte noi, presărate peste tot în volum: „infinind infinire”, „de când tu sunt”, „de(s)-finit”, „înminunatele”, „a-mărginind”, „Afiind”, „înde Sine”, „ne fi(i)m”, „afi(i)nd”, „aNeantizare” etc.

Aceste construcții noi cu caracter filosofic sunt uneori alternate de jocuri de cuvinte la fel de creatoare și provocatoare în același timp: „prin destin mă destind” (...*din Apoi*), „în ființa Ființei” (*În ființa Ființei*) sau „ființa-lipsită-de-Ființă/ nedespărțită în Sine de Sinea” (*Logosul Ființei*).

În sfârșit, volumul abundă în expresii și versuri de mare frumusețe poetică: „țipătul umbrei fără contur”, („*A fi*”–„*a gândi*”), „Pe urmele tale/ se lasă/ bruma/ cuvântului” (*Alba dorință*), „urcam prin timp” (*Arborii de ceață*), „amăgire aproape văzduh” (*Celesta lumină*). „O flacăra vie a timpului/ sunt/ și a ta/ în veci necuprinsă” (*Cuvinte puține*), „s-ajung la porțile cerului cu aripa muritoare” (*De prea mult soare*), „frunzele din mine înfrunzesc” (*De primăvară*), „Ah, ce risipă de energie în stele/ când noi ne aprindem/ și ne stingem cu ele” (*Lentila*), „... e tot ceea ce astăzi/ pe noi ne desparte/ cum umbra cuvintelor/ nescrise într-o carte”...

„Undeva cândva/ cenușa rămasă din inima mea/ arsă letal/ prin vămi suferinde” (*Lumi nefiinde*), „timpul în mine murea” (*Mai curat decât lacrima*), „cât poate gândul/ ca-ntr-o fulgerare/ viața s-o desfire/ până la izvoare?” (*Niciodată uitarea*), „și m-au izbit peste limbă/ cuvintele/ făcându-mă să-mi tac/ necuvintele” (*Non-sens*), „...genune-a-toate-văzătoare/ unde în veșnic se-nfiripă/ nemărginirii orbitoare/ și zbor, și aripă și clipă” (*Relativitatea nu e ceva abstract*), „pe veci rătăcind-nemurind/ între sălbăticii Universului” (*Sălbatic și nud*), „se prăbușește dragostea mea... cum dalba lumină în trupul de lut” (*Te iubesc, nu m-atinge*), „Zâmbetul meu/ în care-am să mă strâng/ de la sânul rece al materiei/ la ora de frig” (*Ibid.*), „Între noi/ potrivit e doar aerul/ relicvă rămas/ de pe-o îndepărtată stea/ alături lui/ cântul și vaietul/ din ele străbat/ inima ta/ inima mea” (*Vii și pleci*), „și puteam să-ți ies înainte/ chiar știam să-ți citesc ecurile/ din spatele ochilor-sfinte/ aveam puterea să te simt mereu/ cum țâșneai/ în țipătul ca de spaimă de păsări/ din toate celelalte cuvinte” (*Zile de vis*).

La aceste versuri demne de o antologie a frumuseții poetice se mai pot menționa ca și vârful de piramidă a aceleași frumuseți și delectări de minte și de inimă, poemele *Lumi nefiinde*, *Luminile de lut*, *Vânzătoarea de iluzii*, și desigur, multe altele.

Mai trebuie menționat aici și modul original în care autorul și-a aranjat poeziile în volum, adică alfabetic, după titlu, ceea ce face ca foaia de Cuprins să fie și un indice alfabetic în același timp, și de asemenea munca dificilă la care traducătorul în engleză al poeziilor, Adrian Constantinescu, s-a angajat, așa putea spune deopotrivă, aventurat, reușind să redea într-o limbă străină o poezie pe cât de frumoasă pe atât de dificilă, concepută și scrisă în românește. Prin volumul *Emoții în multivers*, Dumitru Găleşanu, ca în pilda semănătorului, aruncă sămânța care în sufletul cititorului va da rod însutit.

Theodor DAMIAN*

* „LUMINĂ LINĂ”, Revistă de spiritualitate și cultură românească, AN XVI/ NR.3, Iulie-Septembrie 2011, New York, pp. 63-69.

THE SEED WITH THE TWISTED FRUIT

Dumitru Găleşanu's volume of poetry *Emoții în multivers / Emotions into Multiverse* ("Tracus Arte" Publishing House, Bucharest, 2010, 502 pages, with a forward written by Grațiela Popescu) is the successful exercise of an existential reflection expressed by the various keys of the discourse: philosophical, theological, symbolical-mythological, poetical, and obviously, didactical.

The existential reflection embodies itself into a kind of pilgrimage towards the essential "beyondness" of things. As Lucian Blaga put it, without pretending that he could explain world's mystery and thus study it deeper, the author makes some metaphysical investigations, kindly inviting the reader to take a part in them, too.

The sense of eternity is what crosses the poetry of this volume from the beginning to its end, as if the poet wished to demonstrate *homo capax infiniti* or, as if instead of Heidegger's *Sein zum Tode* the same poet suggested, actually speaking, preached *Sein zum Leben*. I state all this because Dumitru Găleşanu does not limit his metaphysical reflection to a discourse about cosmos, about things, but, instead, he expands it more on the person. Actually speaking, "the personal" self is one of the great leitmotives of his poetry.

In the poem *Self-Portrait* which opens the volume, Dumitru Găleşanu states clearly the birth of the Self: „from the thought's triangle,/ I, arising infinitely". Needless to say that the triangle refers to the Three-in-One God, whose image is carried on by "I".

But although a triangle, may be an equilateral one, the thought is mentioned there too, thus referring to the divine Logos, "by whom all things were made", as the extraordinary prologue of the Gospel according to John says. As far as the beginning or the infinite birth are concerned, they are a daring meditation similar to the one that I used to develop in my volume of debut, in a poem where I had said: "From this time on to die will be no longer possible/ The Word of word will never get out".

Taking into consideration all poet's references about "self", about the person's self, one cannot help but thinking of Lucia Olaru Nenati's *Alone, My Self*, a volume of poetry, an outstanding argument in favour of the idea that man is of the infinite, that he has the vocation of the infinite, that the universe is made to be humanized by the human in itself, i.e. to become a sort of macro-anthropos, as the Holy Fathers of the Christian Church used to say.

The same happens in Dumitru Găleşanu's case. Here are some of the many significant examples: "I/ dissipating/ into the Self/ through the Self" (*Self-Portrait*); "I myself/ advancing/ to the place/ where I am/ for ever/ scattered in the sky-blue/ and always on the Way/ of "to be"/ to the pure Self" (*To Be – To Think*); "In the archaic time/ and from the deep/ of the Self belonging to oneself/ where to/ in a serene way/ I urge myself to come in"... (*Emotions into Multiverse*); "...he revealing/ his being-lacking-the-Being/ unseparated into the Self by the Self/ through Creation" (*The Logos of the Being*). One can see only from here that beyond the game with metaphysic concepts to the sense of a play upon words whose significance has to be guessed, the poet travels on a theologic realm, tying to God, the giver of

His face during the act of man's creation, the existence of the most intimate and profound dimension of the human being.

There are many references to "the self": "the self of one's nature" (*Imbedding You in the Light*); "He left/ from all/ to the Self"; "me and the self of Myself" (*The White Snow Way*); "...into this unique I/ that keeps coming back again and again/ to His Self..." (*Reflected in the Light*); "I wouldn't have gone to the meeting with the self/ with the Very Self/ if I hadn't felt/ through the self of my desacralized Self/ that All Being/ merges with the Self infinitely ..." (*Merged to the Self*).

According to the way he writes, with small or capital letters when he speaks in various keys about Self, it is obvious that the references are at the human being's dependence on the divine and at a closeness among themselves, something similar to what Happy Augustine used to say that God was closer and more intimate to myself, than the soul in itself, i.e. my Self, a reality which can be seen from another Augustinian formula: "Oh, Lord, we made an appointment in my soul. You were present there; I was absent."

In the category of the poems of a philosophical-theological reflection about self, I would also mention the love poems in this volume, many of them, because they too can be a reason of introspection, of interrogation and philosophic meditation also because self without love is no longer what it is meant to be, i.e. the love of the infinite divine love which exists by itself and lives through.

In this context of the realization of the love made conscious from the philosophic point of view as far as its romantic level is concerned, the poet declares with an infinite tenderness: "Oh, without hurting you, I was longing for you/ in a dance of the pure feelings/ oh, how the trees used to rustle inside me/ the poor trees – without a forest" (*Eternal like Dust*). Or: "I love you in a kind of longing/ impossible for me to gather." (*Glued to the Sky*); and then again: "nothing is/ endless/ at all/ under the horizon/ of love." (*Non-Existent Worlds*). It is obvious that the message is about the way love overwhelms nothingness, just as John the Evangelist said in Chapter 1 of his Gospel, that Jesus was the light which darkness could not embrace.

In another context, talking about love, the author made a statement about his poetic creed where he defined the poem as being the longing, as well as the Holy Fathers defined holiness as being the longing for God. Says Dumitru Găleşanu: "And/ yet/ there is so much pain/ in love/ the empire of shadow/ it flows/ together with life/ renewing/ the thought/ the god changes his face/ I/ forever/ the poem/ an endless/ longing" (*The Poem of Love*). Other anthologic lines on the same theme: "Leaving the body of love/ with the unflown wing/ stuck to the chest..." (*While Dying He Was Becoming a God*); and many others.

According to Dumitru Găleşanu's vision and speaking about his poetic creed, mention has to be made here about the poet's definition to it. Indeed the poet is the one who gives a name to all things as if he saw them for the first time in his life, as if he baptized them in the waters of his inspiration, thus recreating the universe in a movement which starts from the inside to the outside, from the micro to the macro universe.

In the poem entitled *The Poet* we can read: "You see him always bent down/ over the sense of life and fate/ face to face with the god/ always bent/ by time's rotary printing press/

seduced longly and deeply/ by love and death's mystery.// The Poet comes and goes/ seduced by the fecund reality/ breathing truth in poems/ and suffering deeply for you..."

Another particular aspect of the reflection upon world and life in Dumitru Găleşanu's poetry is represented by the idea of the passage, paradoxically engaged to eternity. According to this context, the leitmotif of the bird, flow, flight, movement, illusion, fragility, as well as reality, light, nature, being, infinity, immobility, is the most intimate nonperishable ego which crosses the poetry of this volume.

The Pre-Socratic philosophers such as Heraclitus of Ephesus and Parmenides of Elea are the author's dearest philosophers. Several poems have mottos from these philosophers' texts, in some other places their names are mentioned, or indirectly, in other poems ideas of their philosophic systems interweave with those of the author's in sophisticated discourses that have to be deciphered, studied, and understood by the reader, but also in direct, explanatory discourses that bear the accents of a lesson containing the basic information that the author would like his reader to keep in mind.

Finally, this is how *the magic I*, the author, approaches the reader: "In the archaic consciousness/ the sacred and primordial Time/ reins/ and also the magic/ archtypal/ reversible present Self:/ just like the magic I/ and the divine/ destiny/ in their pure abstraction/ will last bodily/ through the forefathers/ like in an outbreak/ of the eternity stolen/ from beyond the notion/ of time and duration."

We have here another example of a philosophic discourse which is focused on the idea of passage, of fragility: "The flight we've been flying!/ is so fragile/ a bird of the sky was chirping once in its serene/ and in its song I could feel/ a dark light/ as it was chasing away into the unknown/ the deep inside us/ the moon and the sun/ people and birds/ and our moments/ mortal for good." (*So Fragile*).

Here is Heraclitus declaring *Panta rhei*: "Wherever I go/ your/ suave light/ resists the memory/ of all things/ through which /we / flew together/ once... // I shall hide myself/ from your look/ under the all powerful/ flow/ of the Time." (*Wounded by Nostalgia*).

In another Heraclitian poem, *Relativity is Not Something Abstract*, you have the impression that you read a treatise of physics: ("Gravitation is not something abstract/ framed at the heart of the Universe/ it affects us invariably/ thought and wing/ moment after moment") but also of theology "...as Everything is the Genesis in itself/ One-and-the-Same accomplished/ while the Spirit from Itself exists/ from the ingenious Being to eternity."

The idea of flow is implicitly and explicitly embodied in that of time. With a lot of skilfulness Dumitru Găleşanu dribbles with these concepts inventing poetic and philosophic images of a great refinement such as those in the poem *Close Your Eyes*, where person and time are accompanied like in a sacred marriage where time makes its appearance like an entity with an existence in itself and through itself, just like the human being: "Surrounded/ by a great passage/ as if time/ parted with me/ nowadays/ and from the inside/ deeply/ from the waves/ of my thought/ I/ always/ like a god/ call you to remain...".

In the poem *Clearer than Tear*, we can find a similar image, a proof of the philosophic consistency in Dumitru Găleşanu's poetry: "By the time when *the time*/ was dying in me...", a poem where another new image or at least a rare one, takes away the reader's mind to the

high peaks: "At the gates/ of the Universe/ I would have liked to send my heart/ and *my thinking hand*".

Here is Parmenides the one who ties the thought to the being in Dumitru Găleşanu's poem, *The Logos of The Being*, a poem which is built on games of metaphysical concepts that challenge to a dialogue asking for a maximum critical reading: "But/ till you/ didn't feel/ that Nothingness/ the Being's twin brother/ separates us deeply/ from its unique condition/ without any condition/ you sit down/ comfortably/ in/ a certain/ subtle/ thought/ .../ it revealing you/ the being-which-lacks-Being/ inseparable into the Self by the Self/ through Creation."

But there are also hints from Plotinus: "Forward and Backward/ it illuminates through us and/ from inside us/ through everything's deepness/ Forward and Backward/ wrapping us sublimely and harshly/ into everything and from everything – to the One" (*Forward and Backward*).

Many poems in this volume are focused on the reflections of the precise realities of our every-day life, reflections which, in their turn, challenge to reflection: "...under the vast empire/ of this rarefied space/ and more empty/ which is given to us." (*Not even One Word*); other poems include, almost unexpectedly, definitions of things that the author intends to share with others, sometimes in a more or less didactic way, but not lacking absolutely the necessary poetic mind: "The dream is nothing else/ but an illusion/ projected from the inside and the outside of the Being/ in which/ Time in itself/ looks at itself deeply/ through the eye of the eye of reality/ from the abyss of eternity." (*The Dream*)

The title of this volume hints at the cosmic dimension of Dumitru Găleşanu's poetic reflection. As I have stated above, here we speak about a micro-cosmos and a macro-cosmos. As far as macro-cosmos is concerned, the poet comes with questions that sometimes he can give an answer to, leaving the reader test his own philosophy and imagination but, in some other cases, he will give answers and explanations that are not compulsorily stirred up by a certain question, only having in mind the intention of sharing the inner preoccupations.

Here is the poet in his full classes of physics and metaphysics at the same time: "Oh – the blind man inside me:/ I abandoned the word/ only to feel you coming to me/ with your heart beating/ ding-dong, ding-dong/ through the body of All that I "Am"/ an unbordered "proton"/ under the unique bell/ move by move/ multiplied infinitely:/ "Big-Bang" – "Big-Bang"/ In the nature's static aspect/ from death/ we can still wake up,/ forever newer/ and suddenly/ from light's wakeful state/ never over time!" (*The Wakeful Staff of the Light*).

The entire volume expresses in various ways the author's metaphysical beliefs within which the idea of God occupies a central place, although sometimes it is dimmed by classic terms, as well as by his own creations. Whenever he speaks about God, Dumitru Găleşanu does it with the proper respect and piety: "the much too good God" is named in *Era 5*. As well as Biblical expressions, Biblical images are in abundance: the allusion to the Prodigal Son and the Christic expression "I tell you the truth", the Gospel idea of the love to the brethren up to its very identification with him, supported also by Roger Garaudy who stated that "the other one" was my own transcendence, are present in Dumitru Găleşanu's poetry right from the poem *Self-portrait* which opens his volume of poetry, as well as the idea of captivity, redemption, or grave-resurrection (the same poem). Going from different readings of the Biblical expression "I am who I am" (*Pia mater*), to the paraphrases of the expression of the Nicene-Constantinopolitan Creed („Light of Light"), "movement of movement" (in *Devoted*

to *Quietness*), to echoes from the divine service of the Lent, according to the Orthodox tradition, especially the short service after vespers with St. Andrew's Canon "my soul, get up, why are you sleeping?" Dumitru Găleşanu's poetry reveals the Christian vein which crosses it, proving thus to be at the same time a confession of faith, as well.

Speaking about death, for instance, the author makes reference to Horace's expression „non omnis moriar”, yet in a Christianized formula invented by him, out of which one can see that death cannot be the reason of fear since, as we can find in the Christian tradition, it is a sort of sleep, a situation in which death is no longer death anymore. This is how, for instance, the poet says in an original and a nice way in *Devoted to Quietness*: “And I am happy to die/ like a yearning,/ in the world's truth/ like the first dead,/ scattered over stones/ in unforgotten seas/... and further and further/ ... as my white-snowed wing/ like in a dream,/ through death-Undeath (...)”

One of the most beautiful poems of this volume is the one which is entitled *Somewhere*, and it deals with the theme of death. Here is a stanza: “When death of all things/ was portrayed to me/ like a monstrosity of Time/ as if the last brick of the matter/ were dispersed eternally,/ and all that exists would tear apart/ as if it were pulled out by a world of shadows/ with no sense and duration/ I would like to come down from the Poem,/ and leave from everything and all of a sudden,/ in an unknown place, somewhere/ out of man's sight/ and by his ray squashed by the sun/ from the unknown – somewhere,/ to be able to mourn the dust/ of this tormenting pain!”

The theologic character of Dumitru Găleşanu's poetry is also visible from his frequent incursions in the great themes of the patristic theology, like the idea of going and returning (which hints to Mircea Eliade's myth of the eternal return), like in the poem *To Be – To Think* where the poet departs, but not for good, (as if one does not die for good) but keeps leaving and coming back: “...I myself/ advancing/ to the eternal/ place/ where I am/ scattered in the sky blue,/ and always on the Way/ of “to be”/ into PURE SELF (...)” Integrating the prologue of the Gospel according to St. John, reminding of the famous definition of man given by Meister Eckhart according to whom man is an acoustic phenomenon, Dumitru Găleşanu wrote in the same poem: “In the beginning/ there was the word/ and the cry of the shadow with no contour/ before I am what I am/ advancing to the place where I am for good... ” The neo-Platonic but also the gnostic idea of the divine emanation, present here under the form of the procession and return from Pseudo-Dionysius the Aeropagite's mystic theology, as well as that of epektasis, developed especially by St. Gregory of Nyssa according to whom being already in a communion with God, man keeps aiming to the Former, as if yearning after the Creator (holiness is the nostalgia for God) and according to whom in the future life, in the Realm of skies this tendency, a marching forward to the higher, deeper, and more beautiful does never come to an end, as well as a creature can never finalize to understand the Creator is hidden here. Or as St. Gregory of Nyssa put it, the going up from glory to glory.

This is how the poet expresses himself in a version of this idea: “There climbs up inside me/ a more profound yearning/ than the homesickness/ of the poor one/ in a foreign country” (*Somebody Splits Us apart*); and in another one: “I was flying/ vertically/ having no need of/ a ladder/ to reach heaven's gates/ with the mortal wing” (*Of too Much Sun*); and again in the poem which suggests the idea of epektasis through the title *We Are on the Way*: “We are/ and we shall be/ Forever/ – on the Way.../ flowing to the Very Beginning.” Right from here, from this life the poet experiments “the ardent need of stars” (*A Solitary Flight*), what explains, in a way, his intuitions about the Absolute and the existence into the other condition.

* * *

Both Gregory of Nyssa and the theological anonymous work *The Cloud of Ignorance*, speak about the progress from light to darkness, the former paradoxical darkness, i.e. deepness of deepness. Dumitru Găleşanu said in his version: "I: the one who is put into the shade by a thick light,/ and colder and colder/ darkened for ever" (*Pia mater*).

In the sense of the same epectatic experience, as if the author lived his own future at the present moment or the present from his future, he confesses in *Under the Aeons of the Sky*: "I have always had the nostalgia of the present,/ endlessly climbing up and down,/ marching forward/ step by step,/ into the very eternity/ the ever right/ last moment."

In this volume the author takes the reader by surprise not only through the content and the subject of his poems but also, in most of the cases, through their form. With a great skill he makes use of many archaisms: "Perhaps, you didn't want to..." (*I Took Roots*), "get down", "bird" and others, as well as old expressions with a profound theological explanation such as "the light...has dissipated", or "*in the beginning was the Word*" in the poem *To Be – To Think*. Written under the form of singular but with the verb in the plural, as if it were singular and plural at the same time, "the Word" suggests directly the Christian dogma about God, The One, Who is a plurality, i.e. Trinity at the same time. God is the Word at the same time (John 1:1), but He is also the light the poet speaks about, in the same way he speaks about the word.

Apart from archaisms the poet creates expressions and new words that one can find everywhere in his volume: "to infinity and beyond", "since you am" "non-finite", "wonderful", "bordering", "To Being", "into the Oneself", "we being", "to being", "reduction" and so on.

These new constructions with a philosophic character alternate sometimes by play of words creative and challenging at the same time: "I relax through destiny" (*...From Then*), "in the being of the Being" (*In the Being of the Being*) or "the being-voided-of-Being,/ inseparable into the Self by the Self" (*The Being's Logos*).

Finally, the volume is full of expressions and lines of a great poetical beauty: "the cry of the shadow with no contour", (*To Be - To Think*), "The hoar-frost/ of the word/ covers/ your traces/" (*The White Desire*), "we were climbing up through time" (*The Trees of the Fog*), "luring,/ almost air" (*The Celestial Light*). "I am/ a living flame of time/ and yours/ eternally unimagined!" (*A Few Words*), "to reach heaven's gates, with my mortal wing" (*Of too much Sun*), "leaves leaf out from inside me" (*Of Spring*), "Oh, what a waste of energy in the stars/ when we lit up/ and lit off together with them" (*The Eyeglass*), "... it is all that today/ splits us apart,/ like the shadow of the words/ unwritten in a book"... "where somewhere/ the ashes that remained somewhere in my heart/ deadly burnt.../ through suffering tolls" (*Lifeless worlds*), "time died inside me" (*Sooner than the Tear*), "as much as thought can,/ like in a flash/ to unweave life/ to its origins?" (*Never Oblivion*), "and they hit my tongue/ the words/ making me keep quiet/ the non-words." (*Nonsense*), "...an-all-seeing-abysm,/ where blinding infinity/ patches/ with a flight, a wing and a moment" (*Relativity Is not Something Abstract*), "eternally wandering - deathlessly/ among the Universe's wildness." (*Wild and Nude*), "My love is crashing... as the lily-white light in the clay body." (*I Love You, Don't Touch Me*), "my smile,/ in which I'm going to shrink/ from the cold bosom of the matter/ at the cold

class” (*Ibid.*), “Between the two of us/ only the air is hostile/ a relick which remained/ from a faraway star/ side-by-side with him/ the song and the mourning/ from where your heart/ and my heart/ go our through.” (*You Come and Go*), “...and I could welcome you/ I even knew how to read your echoes/ from behind the holy eyes/ I had the power to always feel you/ as you were dashing out/ in the birds’ terrified cry/ from all the other words.” (*Dreaming Days*).

At these lines worthy of an anthology of such a poetical beauty one can also mention the same beauty of the mind and heart, the poems of *Lifeless Worlds*, *The Lights of Clay*, *The Illusion Sales Woman*, and certainly, many others.

Mention has to be made here about the genuine way in which the author arranged his poems, in their alphabetic order, i.e. according to their title, what makes the Contents be an alphabetic index at the same time. I also have to mention here the difficult task of Adrian Constantinescu, who translated into English these poems. He adventured in rendering in a foreign language a poetry both beautiful and difficult to translate, conceived and written in the Romanian language.

Through his volume of poetry *Emotions into Multiverse*, Dumitru Găleşanu, as in the parable of the sower, threw the seed which in the reader’s soul will bear a hundredfold fruitage.

Theodor DAMIAN**

**TRANSLATED INTO ENGLISH BY
MUGURAŞ MARIA PETRESCU**

** *GRACIOUS LIGHT*, Review of Romanian Spirituality and Culture, YEAR XVI/ No. 3, July-September 2011, New York, pages 63-69.